

## Ügyis folytatom a mesterségem...

Az én ügyem nem olyan egyszerű, ügyvéd úr, papírjaim nincsenek, meg a képesítségem is hiányzik, de mindenki dicsér a városban, megjegyzem, nálunk még ketten folytatnak gyakorlatot, hát összehasonlítási alap az van, mégis inkább hozzám jártak, órákig álltak sorban kinn a lépcsőházban, doktor úr, rettenetesen fáj, annyira megdagadt, mozog, s nem tudok enni egyáltalán, no és mit csináljak, hát fogadtam őket, azt hiszi panaszkodott rám valaki, soha, senki, fogat húzni pompásan tudok, még arra se marad idejük, hogy visítsanak, meg plombálni is, nálam a tömés alatt sohase rohad semmi, előtte kitisztítom, ahogy kell, vagy megölöm a fogat, azaz eltávolítom az ideget, aztán betömöm, fém, porcelán, tetszés szerint kérem, no meg hány műfogsort tettem én már be, ha az ember mind összeszámolná a falvakban, több száz vagy tán még annál is több, hát persze komplikációk adódhatnak az ember pofájában, már megbocsásson a kifejezésért, odáig már nem terjednek az én tapasztalataim, diagnózist mondani nem tudok, de ilyen komplikált esetet nem is vállaltam soha, elküldtem az SZTK-ba vagy a kórházba, csonkolásról meg hasonlóról még csak nem is álmodtam, nem az én hatásköröm, sebész dolga az ilyesmi, bizonyításképpen sarlatán sohase voltam s nem is tettem kárt senkiben, ámbár ott-hon, hogy úgy mondjam, a kezem ügyében van az elmélet, mivel a lányomat a fogászatra irattam, negyedéves, igen tehetséges elméleti oldalról, mindig meg lehetett beszélni vele a dolgokat, micsoda memóriája van, bár elméletben engem se lehet egykönnyen megfogni, az a sokévi gyakorlat sokat jelent, röntgent leolvasni, elkapni a genny fészket, nem mondom még a girbegörbe gyökerű foggal is elbánok, jó iskola volt nekem a gyakorlat, a szerencse is rám mosolygott, úgy is mondhatnám, a háború alatt kezdődött a dolog, mikor a faluban egy professzor bujkált Varsóból, tulajdonképp nem is professzor, de arany keze volt annak, minden komplikációt az ember pofájában, már elnézést a szóért, egyből megoldott, felhasította az ember ínyét, eltávolította a genny, kivéste a fogat, és így tovább, szóval nem volt előtte titok, műszer az nem sok volt kéznél, de mindegyiket remekül forgatta, így aztán kezdtem én is segíteni neki, fiatal voltam még, kíváncsi az újra, először csak hozd-ide-addide, később aztán teljesen belejöttem, mindig csak a fogakra gondoltam, éjszaka is a fogakról álmodtam, öreg emberek azt mondják, hogy az szerencsétlenséget jelent, ha valaki foggal álmodik, lám, nekem meg szerencsét hozott, s amint megláttam valakit, hát rögtön a fogazatát kezdtem el nézegetni, mint valami lónak, s azt kutattam, hol kezd romlani neki vagy hiányzik. Nekem még ma is saját fogam van, csak a felső bal kettes hiányzik meg az egyik hátsó, az én fogaim még nem láttak fűrőgépet, nálunk ez családi, megboldogult apámnak voltak csak igazán szép széles sárga lapátfogai, s milyen egészséges mind, a mogyorót azt úgy harapta, akár a csokoládét, az egész háborút az aranykezű professzor mellett tanoncskodtam végig, a mesterség sok titkát lestem el tőle, hej de még mennyire, mikor aztán egyszer a professzor megbetegedett, s egy gazda nagyon messziről jött hozzá, iszonyúan nyögött szegény, háromtól kéne megszabadítani, a professzor meg csak rámnéz, én meg vissza, a gazda meg egyre hangosabban vinnyog, ez volt az első foghúzásom, simán ment minden, úgy mozgott a fog az ínnyben, akár a vajban, igaz beleizzadtam, mint egy ló, még most is emlékszem a jobb felső kettes, a jobb felső hármás meg az alsó túlsó zápfog, falun borzasztóan elhanyagolják az emberek a fogukat, a parasztok bírják a fájdalmat nagyon, s az utolsó pillanatig várnak, a háború aztán befejeződött, ügyvéd úr, én meg maradtam a fogászat mellett, lámpát, fűrőgépet, műszereket, vadonatúj komplett felszerelést vettem a zabrálóktól, csupa prima nyugati áru, istentől kapott ajándék, a professzor is azt mondta, olyan szépen fejezte

ki magát, az igazi mesterségem meg, de ez mellékes, ha az ügyvéd úr mindenáron tudni akarja, hát elektroműszerész lennék, csakhogy egyáltalán nem folytatom ezt a szakmát, még ha otthon kiég a vezeték, akkor is a feleségem javítja meg, de fő a precízió, ott is meg itt is, meg aztán a tehetség, a szikra az ember ujjáiban, akár az elektromosság, ugye, a háború után jöttek a legjobb évek, beállt a béke, és az emberek reparálni kezdték magukat, mert ugyan mit is jelentett a háborúban a fog, mikor az életre ment a játék, hát ezt a bungalót is azokban az években húztam fel, most vezetjük be a központi fűtést, a család kívánságára, én a magam részéről a kályhát kedvelem, a levegő is jobb, nálam mindig nagy volt a forgalom az üzletben, az embereknek megkönnyebbülést hoztam, néha igazán nem sok kell hozzá, ügyvéd úr, az ember egy kicsit fúr rajta, kinyitja, s máris megszűnik a fájdalom, meg a szuggerálás de sokat tesz! Amint beül a fogorvosi székbe, meglátja a műszereket, menten elmúlik a fájdalma, a fogfájást a nők jobban bírják, a férfiak valahogy sokkal gyengébb természetűek e tekintetben, mindig lelkiismeretesen jártam el, nemegyszer ingyen csináltam, akár ezt a buta Franiót vesszük például vagy az öreg Klepickit, ingyen húztam ki a fogukat, már csak nem kérek pénzt a szegényektől, hát így haladt minden változó szerencsével, négyszer voltam büntetve szakképesítés nélküli hivatásgyakorlásért, ezt visszaeső bűncselekménynek nevezik, mondja maga, ügyvéd úr, lehet, de mit számított nekem, fiatal voltam és egészséges, így hát nem adtam meg magam a sors változó szeszélyeinek, amint leültem a büntetést, újra folytattam a mesterségem, mikor meg a legutóbb benn voltam, még arra is engedélyt kaptam, hogy fogászati szakkönyveket olvassak, ez alatt az idő alatt próbáltam elméleti téren is kissé felfejlődni, különböző latin kifejezést tanultam meg, az egész város tudta, hogy nem hagyom abba a mesterségem, és ezért senki se mutatott ujjal rám, és a hatóságok, ezt meg kell adni, sohase gyötörtek túlságosan, ha nem volt feltétlen szükséges, csak ha a Vajdaságból hirtelen valami ellenőrzés jött, a legnagyobb szerencsétlenség akkor szakadt rám, ezért mentem így tönkre, ez az állandó idegfeszültség, mintha az én számomra még mindig tartana a háború, keserves az én kenyerem, de ami erőt ad nekem, az az emberek jóindulata és hálája, szükségük van rám, faluról mindig tojást, vajat vagy kolbászt hoznak, hány beesett arcú gyászvitét kupáltam ki egész szépen, üres pofájukba, már megbocsásson, állkapcsot állítottam, egyébként mint jogosítvány nélkül működő fogorvos sokkal olcsóbban számítottam nekik, még ma is, ha csak beteszem a lábam a főtéri „Központi” vendéglóbe, azelőtt Hipolit Wierzbicki volt, hát egyszerűen el se bírom fogadni azt a sok meghívást, mindegyik egy pohár italt akar fizetni, és ha leülök velük, egyre azt emlegetik, hogy tömtem be a lyukakat s tettem be a fémet az üres helyre, maga a városi rendőrség parancsnoka is hozzám járt, csak arra kért, hogy ne kürtöljem szét, két koronát is csináltam neki, pénzt egyáltalán nem akartam elfogadni, de ragaszkodott hozzá, nagyon elhanyagolta a fogazatát, egyszerűen félt a fúrótól, a fájdalomra igen érzékeny, ráadásul valamikor cudar fogorvosra akadt, és ez a lelki megrázkódtatás megmaradt, különben minek itt felsorolni a pácienseimet, hogy hányan ültek az én fogorvosi székemben, de az utóbbi időben minden megváltozott, fekete felhő ereszkedett az én életemre, egyik razzia a másikat éri, hajtóvadászatot indítottak ellenem, mint valami vadra, már aludni se bírtam, lázám meg lideček üldöztek, éjjel felugrottam az ágyamból, s rohantam az ajtót bezárni, az én tragédiám ott kezdődött, hogy a járásbíróság elnöke a múlt évben megnősült, egy fogorvosnőt vett el Varsóból, meglehetősen takaros, olyan jó kiállítású barna nő, de mihelyt megérkezett, rögtön olyan rossz sejtelmem volt, be is igazolódtott, irtózatossá pechem volt, a plébániatemplom mellett fogorvosi rendelőt nyitott, a legjobb pont az egész városban, de mire ment vele, épp ez az én tragédiám, nála minden kongott az ürességtől, alig járt beteg a rendelőjébe, nálam meg mindig, piaci napokon meg különösen, még a lépcsőházban is sorban álltak, egyszerűen nem győztem, nem volt hozzá se erőm, se időm, s közben folyton éreztem, hogy ő ott ül a rendelőjében a plébániatemplom mellett, és sehol egy beteg, emberi módon akartam elintézni, s elküldtem hozzá a pácienseimet, nem voltam én sohase mohó a pénzre, de mire mentem vele, csak az irigység és becsvágy fűtötte, ha meg talákoztunk az

utcán, elfordította a fejét, s annyi gyűlölet volt abban a szép arcában, én mondom magának, ügyvéd úr, ezek az emberi élet sötét rejtelmek, minden követ megmozgatott, úgy éltem, mint egy aláaknázott, többször razziát tartott nálam a rendőrség, a rendőrpapancsnok utána nem mert a szemembe nézni, de én nem haragudtam rá, hisz csak a hivatali kötelességét teljesítette, különben az elején nem tudtak megfogni, mivel egyik állandó páciensem sógora előre értesített a dologról, ugyanis altiszt a bíróságnál, és kihallgatta, miket beszélt a fogorvosnő a férjével, hogy az mennyire papucs alatt van, csak bólogatott mindenre, de hát én igazán megértem, fiatal házasember, alig egy éve esküdtek, hát mit tehet, csak bólogat mindenre, no de én nem erről akartam beszélni, mindent nem lehet kiszámítani, egyszerűen lehetetlen, ezért aztán éjjel nem is tudtam aludni, míg aztán egyszer a rendőrség a nőszemély gyűlöletétől felhervélve, körülfogta a házamat. Éppen Antoni Wilczek volt nálam vizitben, négy fogát húztam ki, minden évben eljött, borzasztó gyorsan romlanak a fogai, a kezelés előtt fél liter vodkát ittunk a kovászos uborkához, hogy Antoni Wilczek idegei eltompuljanak, éppen nagyban folyt a húzás, gyorsan és alig fájt, hát egyszerűen csak beront a rendőrség, és rajtakaptak szakképesítés nélküli hivatásgyakorlón, ez az ötödik eset, erről van szó, ügyvéd úr, mit csináljak, hogy ne keljen ötödször túl sokat ülni, egy személyhez képest, nyugodt öregséget szeretnék, a lányom már a negyedik éven van, nemsokára megkapja a papírokat, akkor fújhatják, már előre látom az elnök feleségének arcát, ilyen szép nő, egyenesen édes, és annyi méreg van benne, akkor aztán már senkise köthet belénk, nem tudom kivárni, ügyvéd úr, mert én annyira szeretem ezt a munkát, már magam se tudom, mi ez, megrögzött szenvedély, vagy mi, beállít egy ilyen páciens dagadt pófával, már elnézést a szóért, a fogorvosi rendelőbe, a szeme csupa könny és nyög, az ember megpiszkálja a fogát, persze hozzáértéssel, s mintha elfújták volna, más ember kel ki a fogorvosi székéből, micsoda elégtétel, és az igazat megvallva, az ügyvéd úr fogai sincsenek valami jó állapotban, még szabad szemmel is látni, hogy itt ni, romlik, ott meg a koronát kéne kicserélni, már megbocsásson a merészségemért, de csak jóindulatból mondom, nehéz úgy, azt mondja ügyvéd úr, hát ha le kell ülnöm, üsse kő, majd csak leülöm valahogy, ez egyszer még kibírom, mit lehet tenni, de a mesterségem úgyis folytatatom...

(Gimes Romána fordítása)

Marek Nowakowski 1935-ben született, Varsóban. A Varsói Egyetem jogi karán végzett. A lengyel irodalomba a *Ten stary złodziej* (Ez a vén tolvaj) című elbeszéléskötetével robbant be.

ALEKSANDER NAWROCKI

## Tanulmány

*Az ember csak önnön csodálatára van.  
A lelkiismeret fényes és fekete jeleire  
Figyel, az emlékezet — növekvő szikla —*

*A vadak merészségén méri létét,  
Mögötte történelem — korok és kunyhók  
füstgyűrűi a tűzvészek törzsein.*

*Szerelem és ének hajlik a halott fölé:  
Ma elsősorban ő a fontos,  
Talán kimondja végre azt,  
Amiről nem tudnak a hajlongó egybegyűltek:*